



ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Jana Vyklického v právní věci žalobkyně: **Ferona Slovakia, a. s.**, se sídlem Bytčická 12, Žilina, Slovenská republika, zastoupené Mgr. Hanou Zahálkovou, advokátkou se sídlem AK Příkop 4, Brno, proti žalované: **Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky**, se sídlem Orlická 4/2020, Praha 3, o přezkoumání rozhodnutí rozhodčího orgánu žalované ze dne 4. 7. 2012, č. j. 3125/12/Mi, sp. zn. 1912012242, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 25. 3. 2015, č. j. 3 Ad 14/2012 – 32,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žádnému z účastníků **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností napadla žalobkyně v záhlaví uvedený rozsudek Městského soudu v Praze, jímž byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 4. 7. 2012. Tímto rozhodnutím bylo zamítnuto odvolání žalobkyně a potvrzen platební výměr Všeobecné zdravotní pojišťovny ČR, regionální pobočky – Krajské pobočky pro hl. m. Praha ze dne 17. 4. 2012, kterým jí byla uložena povinnost zaplatit dlužné pojistné ve výši 1.350 Kč.

Při posuzování otázky, zda žalobkyni vznikla povinnost doplatit pojistné, vycházel Městský soud v Praze z následujících skutečností a úvah. Mezi účastníky nebylo sporné (a shodně bylo prokázáno i z obsahu správního spisu), že platební výměr vydaný správním orgánem I. stupně se vztahuje k platbám pojistného za období 1. 2. 2011 – 8. 1. 2012, kdy žalobkyně hradila pojistné za své zaměstnance sice v odpovídající výši prostřednictvím banky, současně však zvolila metodu zpoplatnění služby SHARE, kdy část poplatků související s touto službou, konkrétně bankovní poplatky ve výši 150 Kč měsíčně, hradí příjemce tj. Všeobecná zdravotní pojišťovna (dále též VZP).

Spornou za této situace byla otázka, zda v daném případě uhradila žalobkyně pojistné v českých korunách v plné výši. Soud dospěl k závěru, že nikoliv a to bez ohledu na skutečnost, že platba pojistného na účet VZP byla zaslána v adekvátní výši a že bankovní poplatky jsou účtovány samostatně. Podle názoru soudu se žalobkyně mylí, když uvádí, že v platebním styku si hradí výdaje na bankovní poplatky každý účastník za svoji stranu. Nemusí tomu tak být vždy, jelikož existují tři formy placení poplatků: a) všechny poplatky hradí příkazce (OUR), b) příkazce i příjemce hradí poplatky své banky (SHARE), c) všechny poplatky hradí příjemce (BEN). V platebním styku pak volba formy záleží na okolnostech každého případu, na dohodě mezi stranami či na zákonných pravidlech. Povinnou formu placení SHARE zákon o platebním styku uvádí v § 77 odst. 2 zákona č. 284/2009 S., o platebním styku. Žalobkyně se na něj ale odvolává mylně, neboť v daném případě se toto ustanovení vůbec neuplatní, a to z následujících důvodů.

Dané ustanovení je transpozicí ustanovení čl. 51 směrnice č. 2007/64/ES. Směrnice v recitálu č. 41 vykládá důvod zavedení tohoto pravidla takto: *Zkušenosti ukazují, že neúčinnějším systémem je sdílení poplatků mezi plátcem a příjemcem, neboť usnadňuje přímé zpracování plateb. Je proto třeba stanovit, že poplatky budou obvykle vybírány přímo od plátce a příjemce prostřednictvím jejich poskytovatelů platebních služeb. To by však mělo platit pouze v případech, kdy platební transakce nevyžaduje směnu měny.*

Podle ustanovení § 77 odst. 2 zákona o platebním styku, nezahrnuje-li platební transakce směnu měn, platí plátce úplatu požadovanou poskytovatelem plátce a příjemce úplatu požadovanou poskytovatelem příjemce. Z toho vyplývá, že k povinnému sdílení bankovních poplatků (forma SHARE) dochází pouze a jedině v případě, že daná transakce nezahrnuje konverzi měn. Naopak v případě přeshraniční platby, při které ke konverzi dochází, je možné zvolit si mezi formou OUR, SHARE a BEN v závislosti na okolnostech transakce či na dohodě stran.

Jinými slovy u plateb v měnách členských států Evropského hospodářského prostoru (dále jen „EHP“) do členských států EHP bez konverze, kdy měna účtu plátce je shodná s měnou platby, je přípustný způsob zpoplatnění pouze tzv. SHARE. Plátce tak hradí poplatky za provedení platby své bance a příjemce hradí poplatky své bance. U plateb v měnách členských států EHP do členských států EHP s konverzí, kdy měna účtu plátce je rozdílná od měny platby (např. úhrada v českých korunách z účtu vedeného v eurech) je možné zvolit i způsob zpoplatnění OUR, kdy všechny poplatky za provedení platby hradí plátce. Konverzí se zde rozumí směna měn, která je provedena poskytovatelem plátce. Pokud tedy dojde k platbě z eurového účtu a úhrada je v českých korunách a míří na korunový účet, dochází ke konverzi na straně plátce.

Z napadeného rozhodnutí je patrné a není o tom sporu, že platby na účet VZP přišly ze zahraničního účtu. Konkrétně, jak soud zjistil ze správního spisu, byly platby odeslány ze slovenského účtu vedeného u HSBC Bank plc. Ze správního spisu soud dále zjistil, že šlo o běžný eurový účet. V případě platby z eurového účtu na účet příjemce vedený v českých korunách a uvedením částky v českých korunách pak jednoznačně muselo dojít ke konverzi měn, a to na straně banky plátce. Jelikož v daném případě došlo ke konverzi měn, ustanovení § 77 odst. 2 zákona o platebním styku na tuto situaci nedopadá.

V návaznosti na tento výklad soud musí přisvědčit názoru žalované, že žalobkyně byla povinna v tomto konkrétním případě zvolit formu placení poplatků OUR. Povinnost zvolit tuto formu tak neplyne ze zákona o platebním styku, ale lze ji dovodit ze zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a ze zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění.

Zaměstnavatel je povinen v souladu s platnou právní úpravou uhradit na účet zdravotní pojišťovny pojistné za zaměstnance ve výši stanovené na základě příslušných ustanovení zákona o pojistném. Nebylo-li na účet VZP připsáno pojistné ve výši odpovídající pohledávce za konkrétní měsíc, vzniká plátcí v tomto měsíci nedoplatek, který v souladu s § 15 odst. 1 zákona o pojistném je plátce povinen doplatit. Výše pojistných plateb zdravotního pojištění jako veřejných prostředků určených pro úhradu zdravotní péče nemůže být snížena o bankovní poplatky, které bankovní domy účtují na vrub klientům za bankovní služby jimi poskytované.

Volba mezi formami placení poplatků je v klasickém obchodním styku závislá na zvyklostech či na dohodě mezi oběma stranami. Obchodní partneři se tedy mohou dohodnout na formě, která bude pro obě strany nejvýhodnější. Případně jsou alespoň srozuměni s tím, že jedné straně či oběma stranám vzniknou při platebním styku zahrnujícím konverzi měn dodatečné náklady ve formě bankovních poplatků. Subjekt vystavující fakturu pak může dopředu počítat s tím, že bude muset platit zvýšené poplatky své bance za příchozí platbu z účtu vedeného v jiné měně. V takovém případě má navíc možnost zohlednit poplatek v konečné ceně uvedené na faktuře tak, aby pro něj obchodování s partnerem, který má účet v jiné měně, nebylo nevýhodné. Obecně zde platí smluvní volnost a možnost přizpůsobení se podmínkám přeshraničního obchodního styku.

Všeobecná zdravotní pojišťovna, jakožto správce veřejných prostředků, je však v odlišném postavení než klasický obchodník, jelikož nemůže ovlivnit či přizpůsobit výši platby, kterou od plátce ze zákona vyžaduje, ani nemůže ovlivnit formu placení poplatků, kterou si zvolí plátce. K tíži zdravotní pojišťovny nemohou jít ani zvýšené bankovní poplatky plynoucí z toho, že plátce má účet vedený v jiné měně než v českých korunách, a že tudíž při platbě na účet vedený v této měně dochází k nutné konverzi.

V daném případě žalovaná nemůže nést náklady toho, že zákonné pojistné bylo žalobkyní posíláno ze zahraničního eurového účtu. Žalobkyně opomíjí skutečnost, že je to ona, kdo svým úkonem částku povinného pojistného snížila o 150 Kč, neboť svou volbou úhrady pojistného vědomě snížila částku, k jejímuž zaplacení byla povinna. Je věcí žalobkyně, jakým způsobem své povinnosti dostojí a jaký prostředek zvolí, a za tuto volbu nese odpovědnost i v podobě prodlení s úhradou dlužné částky.

Pokud by soud přistoupil na výklad žalobkyně, byla by výše pojistného, které skutečně přijde na účet pojišťovny, závislá na výši bankovních poplatků. Nic žalobkyni nebrání v tom, aby zákonné pojistné v české měně posílala z účtu vedeného v měně cizí, avšak v tomto případě náklady za konverzi měn nemůže nést správce veřejných prostředků, který nemá vliv na to, z jakého účtu peníze na jeho účet přicházejí.

Z povinností uvedených v zákoně č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, (především ustanovení § 2 a § 17) tak lze dovodit, že je povinností plátce zvolit takový způsob úhrady pojistného, který nebude zatěžovat veřejné prostředky spravované pojišťovnou. V případě, že plátce zvolí takový způsob platby zákonného pojištění, kvůli kterému dojde k zásahu do výše veřejných prostředků kvůli vzniklým bankovním poplatkům, vzniká plátcí dluh. Takový dluh je pak plátce povinen splatit ve smyslu § 15 tohoto zákona.

Soud tedy uzavřel, že v daném případě bylo povinností žalobkyně uhradit dluh vzniklý nesprávnou volbou způsobu úhrady bankovních poplatků při přeshraniční platbě a rozhodnutí žalované je tak zákonné.

Kasační stížnost podala žalobkyně (dále jen stěžovatelka) z důvodu podřaditelného ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., konkrétně pro nesprávné posouzení právní otázky splnění povinnosti platit pojistné na veřejné zdravotní pojištění. V ní namítala, že z eurového účtu stěžovatelky byly na účet žalované zaslány české koruny. Městský soud v Praze tuto skutečnost nesprávně interpretoval a stejně tak si učinil nesprávný úsudek o konverzi měn. K té došlo již na účtu stěžovatelky a ta také hradila za zahraniční platbu patřičný bankovní poplatek. Na účet žalované došla platba ve správné výši a až banka na jejím účtu strhla poplatek. To však již není v moci stěžovatelky ovlivnit.

Popsaný platební styk je v souladu se směrnicí 2007/64/ ES ze dne 13. 11. 2007 o platebních službách na vnitřním trhu. Z potvrzení banky HSBC ze dne 3. 6. 2015 je zřejmé, že je v takovýchto případech, jako je projednáváný, možné zadávat platební příkazy pouze formou SHARE, kdy stěžovatelka nemůže nést bankovní poplatky za žalovanou. Znamená to, že stěžovatelka nemohla zadat jiný způsob platby, než výše uvedený, a bylo na žalované, aby si vyřídila v bance jiný režim. Stěžovatelka poukazovala na bankovní účet žalované pojistné vždy v plné výši bez snížení o bankovní poplatky. V žádném právním předpise jí přitom není uložena povinnost hradit poplatky i za žalovanou. V platebním styku si každý účastník hradí výdaje na bankovní poplatky za svoji stranu. Ty jsou účtovány samostatně jako výdaj, tj. nestrhávají se ze stěžovatelkou poukazovaného pojistného na zdravotní pojištění. Proto platí ustanovení § 77 odst. 2 zákona o platebním styku, podle kterého si každá zúčastněná strana hradí své poplatky sama.

Ve veřejném právu platí, že lze činit jen to, co zákon dovoluje. V české měně bylo na bankovní účet žalované připsáno pojistné na zdravotní pojištění ve správné výši, tj. jako příjem nesnížený o bankovní poplatky, proto na jejím účtu dluh nevzniká. Konkrétní závěrečný návrh stěžovatelka neučinila.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu uplatněného stížnostního bodu a po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Jak bylo již uvedeno v obecné rovině výše, mezi účastníky byla sporná otázka splnění povinnosti platit pojistné na veřejné zdravotní pojištění, konkrétněji pak, zda při platbách pojistného na veřejné zdravotní pojištění prostřednictvím zahraničního peněžního ústavu z účtu vedeného v eurech je povinnost uhradit pojistné v předepsané výši splněna v případě, že jsou ze zaslání platby strženy bankou příjemce poplatky v důsledku plátcem zvoleného způsobu platby SHARE, a zda má plátce (zde stěžovatelka) vůbec možnost zvolit jiný způsob platby. Zde je nutno předeslat, že stejné námítky a téměř doslova i stejnou argumentaci uplatnila stěžovatelka již v odvolání proti platebnímu výměru a taktéž v žalobě proti rozhodnutí žalované. Zvláště Městský soud v Praze se pak v napadeném rozsudku s argumentací stěžovatelky velmi podrobně a výstižně vypořádal (což je i důvodem poměrně rozsáhlé citace tohoto rozsudku v předešlém textu), takže by bylo možno na jeho odůvodnění pouze plně odkázat, aniž by bylo nutno k věci cokoliv dalšího dodávat. Nejvyšší správní soud to však v některých dílčích aspektech námitek zpochybňujících závěry Městského soudu v Praze přesto činí a považuje rovněž za vhodné zdůraznit nosné myšlenky jeho rozhodnutí.

Není především pravdou, že by Městský soud v Praze vycházel ze skutečnosti konverze měn až na účtu žalované. O tom, že platba na veřejné zdravotní pojištění byla stěžovatelkou zaslána v českých korunách a tedy že ke konverzi došlo už na jejím účtu vedeném v eurech, nebylo sporu a soud tuto skutečnost měl při posouzení věci za prokázanou. Stejně tak není pravdou, že by stěžovatelka neměla v bankovním styku jinou možnost, než zvolit způsob platby SHARE. Toto její tvrzení vyvrací nejen výše uvedená a s odkazem na příslušný předpis Evropské unie adekvátně vyložená právní úprava obsažená v § 77 odst. 2 zákona o platebním styku,

ale dokonce i samotná listina, již se dovolává, tj. potvrzení HSBC Bank plc – pobočka Praha ze dne 3. 6. 2015. V něm je výslovně uvedeno, že „při zadávání plateb v elektronickém bankovníctví HSBCnet v rámci Eurozóny (a méně Eurozóny) má klient jedinou možnost volby poplatků, a to SHA (sdílené)“. Je tedy zřejmé, že při zadávání plateb v jiné měně, kdy je nutná konverze měn, má plátce i další možnosti, tak jak je popsala žalovaná ve svém rozhodnutí i Městský soud v Praze v napadeném rozsudku.

Zbývá tedy pouze zodpovědět otázku, zda žalovaná svým postupem nutí stěžovatelku k něčemu, co jí zákon neukládá, a o jaké ustanovení zákona se její postup případně opírá. Zde je nutno zdůraznit, že žalovaná v tomto směru stěžovatelku k ničemu nenutí, právě naopak, je to stěžovatelka, kdo nutí žalovanou, aby nesla dodatečné náklady spojené s plněním veřejnoprávní povinnosti stěžovatelky, aniž by měla možnost její konání jakkoliv dopředu ovlivnit. Vše totiž závisí na tom, jaký způsob splnění zákonem stanovené povinnosti si stěžovatelka zvolí. Způsoby mohou být v rámci jednotlivých variant různé (viz § 17 zákona o pojistném na veřejné zdravotní pojištění), jediným limitem při výběru varianty je povinnost plátce počínat si tak, aby v důsledku jeho postupu nedocházelo na straně příjemce (zdravotní pojišťovny) k nákladům, které by měly na účtu veřejného zdravotního pojištění za následek snížení odvedené platby. Pokud tedy stěžovatelka zvolila ke splnění své povinnosti odvést pojistné na veřejné zdravotní pojištění převod ze svého účtu u zahraničního peněžního ústavu vedeného v eurech a zároveň takový způsob úhrady bankovních poplatků s tím spojený, který zatížil dodatečnou platbou i příjemce, a došlo-li v důsledku toho ke snížení výše odvedených plateb na účtu, pak nezbyvá než uzavřít, že svoji povinnost v předepsaném rozsahu nesplnila.

Zde je nutno v návaznosti na předchozí znovu připomenout to, co uvedl již Městský soud v Praze v napadeném rozsudku, tedy že v daném případě nemůže žalovaná nést náklady za to, že pojistné bylo stěžovatelkou posíláno ze zahraničního účtu vedeného v eurech. Stěžovatelka opomíjí skutečnost, že je to ona, kdo svým úkonem ovlivnil výši na účet připsaného pojistného, neboť svou volbou způsobu úhrady vědomě snížila částku pojistného, k jejímuž zaplacení byla povinna. Je věcí stěžovatelky, jakým způsobem své povinnosti dostojí a jaký prostředek zvolí, a za tuto volbu pak nese odpovědnost i v podobě prodlení s úhradou dlužné částky.

Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že napadený rozsudek Městského soudu v Praze je zákonný, kasační stížnost proti němu směřující proto jako nedůvodnou podle ustanovení § 110 odst. 1, *in fine*, s. ř. s. zamítl.

Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, úspěšné žalované pak nevznikly náklady řízení přesahující běžný rámec její úřední činnosti, Nejvyšší správní soud proto nepřiznal náhradu nákladů řízení žádnému z účastníků (§ 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** přípustné opravné prostředky (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 10. února 2016

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu